

Тригуб Д.О.

студентка;

Кисличенко В.А.

кандидат педагогічних наук, доцент,

Миколаївський національний університет

імені В.О. Сухомлинського

ЛОГОРИТМІКА В ПРОЦЕСІ ПОДОЛАННЯ ЗАЙКАННЯ У ДІТЕЙ

Згідно статистики 1-3% всього дорослого населення Землі заїкається. У звичайному уявленні заїкання функціонує як проблема невміння вільно/швидко висловитися. Вважається, що у дітей дошкільного віку 10% мають сповільнену мову, пов'язану з розвитком. Ця кількість зменшується до 4% у віці 10 років [1, с. 8].

Заїкання – порушення темпо-ритмічної організації мовлення, зумовлене судомним станом м'язів, мовленнєвого апарату [5, с. 398]. Дане порушення вивчається з давніх часів і так само давно науковці намагаються розробити ефективні методики подолання заїкання.

Вивченням питання корекції заїкання займалися такі вчені: М. Зеєман, С. О. Крон, Б. З. Драпкін, І. М. Тонконогий, С. С. Ляпідевський, А. Є. Гусарова, С. А. Ігнат'єва, Е. Л. Мачерет, І. З. Самосюк, Р. А. Юрова, М. К. Шеремет, М. Є. Хватцев, Н. А. Власова, М. І. Панкін, В. С. Кочергіна, М. С. Лебединський, В. І. Селіверстов та інші.

Н. А. Власова, Е. Ф. Рау, В. І. Селіверстов, Г. А. Волкова та іншими вченими були розроблені комплексні методики подолання заїкання на основі ігрових методів та приймів.

На сьогодні корекція заїкання проводиться різними способами, наприклад: артикуляційна гімнастика; розвиток мовленнєвого дихання, голосу; навчання плавного злитого мовлення; ігри; заняття з ритміки і ручної праці, тощо.

Логоритміка – це методика, що спирається на зв'язок слова, музики, руху та включає в себе пальчикові, мовленнєві, музично-рухові й комунікативні ігри [7, с. 5].

Метою логоритмічних занять є подолання мовленнєвих порушень шляхом розвитку, виховання і корекції у дітей із порушенням мовлення рухової сфери в поєднанні зі словом та музикою [6].

Провідними завданнями логоритмічних занять є: оздоровлювальні, навчальні, виховні, корекційні.

Оздоровлювальні: розвиток дихання, загальної, дрібної та мімічної моторики, зміцнення кістково-м'язового апарату, навчання правильної постави, ходи, грації рухів;

Навчальні: навчання зосереджувати слухову, зорову, тактильно-вібраційну увагу, перемикатися з однієї діяльності на іншу, розвиток слухової і зорової пам'яті, формування координації рухів, рухової реакції на звукові й зорові подразники, засвоєння елементарних музично-теоретичних знань;

Виховні: сприяння розумовому, моральному, естетичному, трудовому вихованню, розвиток художньо-творчих здібностей, смаків, відчуттів, формування морально-вольових рис, почуття відповідальності, колективізму, волі;

Корекційні: корекція, усунення мовленнєвих порушень, а також порушень психомоторики [6].

Також дуже важливим, при проведенні занять з логоритміки враховувати наступні принципи: принцип провідної ролі музики, ритму; принцип наявності мовленнєвого матеріалу та музичного супроводу; принцип обумовленості негайного виконання конкретної дії словесними, музичномовленнєвими та зоровими сигналами; принцип висловлювання своєї думки рухами; принцип послаблення м'язового напруження; принцип розвитку вольової сфери дітей; принцип колективності виконання рухів (помилка одного учасника шкодить усьому колективу) [6].

Логоритмічні вправи допомагають логопеду розвивати, такі сфери:

1. Розвиває слухову уваги і фонематичний слух.
2. Розвиває музичний, звуковий, тембровий, динамічний слух, почуття ритму, співочого діапазону голосу.
3. Розвиває загальну та дрібну моторики, кінестетичні відчуття, міміки, пантоміміки, просторової організації та виразності рухів.

4. Виховує вміння переключатися з одного поля діяльності на інший.

5. Розвиває мовленнєву моторику для формування артикуляційної бази звуків, фізіологічне та фонаційне дихання.

6. Формує та закріплює досвід правильного вживання звуків у різних формах і видах мовлення, у всіх ситуаціях спілкування, виховує зв'язок між звуком і його музичним тактом.

7. Формує, розвиває та корегує слухо-зорово-рухову координацію.

З вище зазначеного ми можемо зробити висновок, що система логоритмічних занять є гарно структурована. Та незважаючи на це такі заняття є лише частиною основного логопедичного заняття. Наприклад, підчас логопедичного заняття можуть бути застосовані такі логоритмічні засоби:

- ввідні вправи;
- вправи та ігри для розвитку миміки обличчя й орального праксису, слухової уваги та пам'яті, зорової уваги та пам'яті, для розвитку орієнтування у просторі й відчуття ритму, для розвитку наслідувальності;
- творчі, сюжетно-рольові, рухливі ігри, творчі етюди для розвитку вольових якостей, активності, самостійності, ініціативи;
- вправи, рухливі ігри з правилами для розвитку загальної моторики, моторики рук, кисті, пальців;
- вправи та ігри із співом, хороводи, ігри-драматизації з музичним супроводом для розвитку просодії мовлення; вправи, ігри, етюди для розвитку уваги, творчих здібностей, музичної пам'яті та музичної творчості;
- ранки, розваги, святкові виступи [3].

Отже, логоритмічні заняття є важливою частиною частинною логопедичних занять при подоланні заїкання. Адже за допомогою логоритміки, логопед допомагає дитині розвивати плавність мовлення, мовленнєве дихання, фонематичний слух і т.п. Логоритміка є частиною логопедичного заняття, хоча на відміну від інших корекційних засобів є чітко структурованою. Тому використання логоритміки є необхідною частиною при подоланні заїкання.

Список використаних джерел:

1. Іванова Т. І. Корекція заїкання / Т. І. Іванова, Т. І. Кваша. Київ : Вид. гр. «Шк. Світ», 2015. 136 с.
2. Кравченко А. І. Корекція тяжких мовленнєвих вад за допомогою акупресури : навч.-метод. посіб. для студ. вищ. навч. закл. А. І. Кравченко, Л. В. Мороз, К. О. Зелінська. Суми, 2013. С. 272.
3. Кравченко А. І. Сучасні погляди на подолання заїкання. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації* : збір. тез всеук. наук.-практ. конф. Суми, 2016. С. 111–114
4. Літовченко О. В. Заїкання у дітей: профілактика і корекція : навчальний посібник. Одеса : Видавництво ТОВ Лерадрук, 2021. 248 с.
5. Логопедія. Підручник, друге видання, перероблене та доповнене / За ред. М.К. Шеремет. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2010. 672 с.
6. Московченко М. О., Зелінська-Любченко К. О. Корекція заїкання у дітей дошкільного віку засобами логоритміки. *Сучасні проблеми логопедії та реабілітації* : збір. тез всеук. наук.-практ. конф. Суми, 2019. С. 88–90.
7. Садовенко С. М. Ти, малий, скажи малому... : музична логоритміка. Київ : Редакції газет з дошкільної та початкової освіти, 2013. С. 128.
8. Шпирна О. М., Коваленко М. А. Використання логоритмічних прийомів у корекційній роботі: (початкова школа). *Логопед: науково-методичний журнал*. 2012. № 1. С. 28–31.